

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Dijous 12 de Maig de 1898

Núm. 3.546

Any XIII

BANDO

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. 3/50
 a provincies trimestre. 1/10
 Estranger i Ultramar. 1/15
 Anàlisi a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en les principals
 llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
 En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
 No's retornen los originals encara que no's publicuin.

Farmacia Serra

Arabal Santa Anna, número 80, prop a la plassa de Catalunya

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

SECCIÓ DOCTRINAL

Personalitat de Catalunya

segons sa literatura

LA PROSA

Ben pochs son per cert los prosistas en comparació ab los poetas. No es par que molts dels que escriuen en vers no escrigan també en prosa molt notablement, pero ho fan tan pocas vegadas que pot ben assegurar-se que se reputació y nom alcansats com a poetas, eclipsen lo que pugan haver alcansat com a prosistas. Los veraders novelistas y cuentistas, los que s' han fet un nom ó una celebritat en aquest género de literatura, no passen de mitja dotzena.

Tot hom qui ha sentit inclinació per las belles lletres, s' ha cregut mes abte per lo cultiu de la poesia que del de la prosa y es que la literatura catalana, portant en si com alma mater una potent idea de reivindicació política, durant tota sa primera época ha sigut una literatura de combat que entre sas belleses literaries, ha portat mesclades las vibrants y calentes ideas d' independència, tel com los teixidors de Silesia mesclavan l' edí mortal a sos opressors entre las tramas y la urdis dels seus telers. Y cap género com la poesia s' presta a cantar la patria, a engrandir lo que s' estima; com aixís mateix a denigrar y a malehir lo que s' aborreix; prova ne son tots los himnes heraltes de las victorias que totas las rases y tots los pobles han adoptat com símbol de sas libertats, de sas conquistas ó de sa independència. Aixís s' explica que tots ó casi tots los que en català escrigan, particularment los poetas, sigan entusiastas catalanistes.

Lo més celebrat y a de vegada més eminent de nostres novelistas catalans, ja que no sempre solen anar junts la celebritat y la eminencia, es en Narcís Oller. Un treballer, per cert bastant ben atinat, sobre urbanització, sigué l' primer fruyt de son ingeni que aborregué l' públich. En los primers anys de sa joventut, quan encare s' deixavan sentir los deliris romántichs, se posá a escriure una novela romántica, una obra interminable ó interminada que no s' ha donat al públich ni es fácil que s' hi dongui dat lo radical cambi d' escola del novelista. Després, iniciadas ja las corrents realistes y naturalistas, llegí a Zola, Flaubert, Daudet y altres mestres de la escola moderna, se empapá de sas teorías literaries y escrigué una deliciosa novela; t' «Isabel de Galcerán» y una colecció de preciosos quèntos, entre ls quals n' hi ha que son veraderas joyas com «Lo baylet del pás», «Lo drama de Valles-tret», «Sor Xanxa», etc., si bé aquest últim se ressent encare de las primeras tendencias romántichs del novelista.

Seguidament escrigué una novela de més largas dimensions gre li doná gran celebritat, un idilli un cuadro, ó més ben dit una série de cuadros de costums barcelonins baix lo títol de «La Papallona» que fou traduhiba al castellá y al francés, pera qual traducció escrigué un notable prefaci lo que fe de la escola Mr. Emile Zola. Es l' historia d' un jove condènit al mal y al remordiment per la irreflexió y la joventut. «Vilani» sigué un altra obra capdal que seguí a «La Papallona». Es l' historia moral de tot un poble, Valls, la patria del autor, durant una llarga época de efervescencia política. Es obra més extensa que la pre-

cedent y de mes mérit literari y mes fonda significació moral, a quina no s' ha fet la deguda justicia. Si «Vilani» es la historia moral de Valls durant una época d' efervescencia política, «La febre d' or», novela en tres tomos, es la historia moral de Barcelona durant una llarga época de febre bursátil que tothom recorda. Impossible pintar ab més veritat y ab més bellesa aquella série de cuadros en los quals va desenrotllantse la pujada y la cayguda d' una familia atacada d' aquella febre. Es just fer constar per lo que significa, que l' novelista catalá coincidí ab lo novelista francés en la publicació d' aquesta novela, sense que de cap manera pogués entrarhi per res lo plagi, l' imitació ni la inspiració. «La febre d' or» y «L' Argenta», tenint com a base un mateix assumpte y coincidint en molts punts, son dues obras del tot disjuntas y de positiu mérit y dignes totas duas de nostre siglo.

L' estil d' en Narcís Oller pot collocarse entre Zola y en Daudet. Té del primer la forsa y el gráfich detallisme, del segon lo simpáich dels assumptos arrencats de la vida real y l' fi moral que en tots se manifesta molt visiblement. Si escrivís en francés seria un dels mestres contemporanis, haria una fortuna y a Castella tradubirfan fins l' últim de sos quèntos.

Un dels prosistas catalans que més consideració y apreci mereixen per sa historia y per lo que significa, es D. Gayetá Vidal de Valenciano, catedràtich de Filologia y Lletres en la Universitat catalana y a qui sos mérits literaris han valgut nombrosas distincions y honoros títols académichs. Es autor d' una notable colecció de cuadros de costums titulada «La vida en lo camp», d' una preciosa novela, «Rosada d' istiu», de varis curiosos estudis sobre la literatura popular catalana, y d' altres índoles interessants, y ha reimprimit en luxós tomo «La Comedia del Dante», primera traducció, (sigle XV) del inmortal poema italiá feta per N' Andreu Febrer.

Interessant y vigorosa resulta també la personalitat literaria d' en Joseph Pin y Soler. Després d' haver cultivat, un dels primers, la prosa catalana, emigrá a Fransa ahont ha passat la mejor y la mellor part de sa vida dedicat a professions no sempre agenas a la literatura. Retornant d' aquell país, quan ja tothom havia oblidat lo seu nom, ha sorprés a la gent de lletres de la nostra terra donant a llum una série de notabilissimas novelas en las quals narra no poch episodis verídichs de la seva joventut: «La familia dels Garrigas», «Jaume», «Niobe», etc., son altres tants libres de memorias, curiosos ó interessants que han lograt atreure la atenció de tots los aficionats a las lletres patrias. Lo seu estil es clar y entretingut, gráfich, sembrat de pintorescos detalls, y té un fonda d' humorisme sentimental molt semblant al d' alguns autors inglesos. No obstant, sas obras son personalissimas y difícilment podrian designárselhi escola literaria determinada. Es una nota nova y simpática que l' seu autor ha aportat a la literatura catalana y deu agrahírseli.

JOSEPH ALADERN.

(Seguirá.)

O' Avellon

(Acabament)

La curiosa costum del avellon no es del tot igual en totas las diferentes encontradas de Galicia. La descrita per en Branas en sa poesia es la propia de las

Rias Bajas, segons m' indica son ilustrat autór en léas notas que ha tingut la amabilitat d' enviarme. Boy en tots los punts de la gran Ría de Arosa se celebra de la mateixa manera. En la hermosa vall de Salmes que s' extén desde Willargarcia per darreja de la montanya de Lobeira fins a la ría de Pontevédrá y pobles de Sant Jenje, Noalla y la península de la Groves, la costum de vetllar als morts los parents y amichs té el caracter de funció tenebrosa y es de tot engtot pagana. Heus aquí en quèl consisteix aquesta costum.

«Quan mor una persona, los pares, fills, germanes y demés parents que viuen en la mateixa casa se posan vestits negres. Las donas se tapan lo cap ab una mena de mantellina de roba grollera que s' anomena mantelo. A casa del mort hi van los vehins y entre ellas unas quantas donas que tenen l' ofici de rlorar a crits, sense vessar una sola llágrima. Aquestas donas son las pranteadoras (de pranto, plorar y pranteador, plorar fent crits). Es de tot punt imprescindible que las difunts sian ben plorats: d' altre modo tindrian motiu los vehins pera dir que la familia no estimava al mort y que ls que la constituheixen son inhumans y descastats. Durant lo dia ls amichs més íntims del finat arreglan los cos del mort ab tot cuydado; si es un home, l' afaytan be y li posan un hàbit blanc ab adornos negres ó grochs que li donan un aspecte esgarrifós.

Mentres los amichs y ls parents de més aprop preparan en la millor estancia de la casa lo capell ardent, la viuda ó l' viudo y las fillas y germanas, están enfeynadas en arreglar un modest sopar que generalment es un plat de sardinas ab patatas ó be una grancaerola de bacallá. Tampoch pot faltarhi una garrafa d' ayguardent y unas grossas damajuanas de vi del país.

Al arribar lo vespre del dia avans del de l' enterre, los amichs del difunt tenen la obligació de vetllarlo, ó sia de passar tota la nit en la mateixa estancia en que hi ha l' mort. Com tots volen que la nit passi depressa, se reuneixen los xicots y las xicotas del vehinat, resan lo rosari ab tota devoció, sepan tranquilament y beuen fins a posarse una mica alegres. Llavors los joves comensan a tirar floretas a las noyas y segueix després lo joch de penyoras. Es de lley fer lo joch del avellon (burinot). Homes y donas se donan las mans y rodan al voltant del mort imitant ab la boca la remor que fan los burinots. Si algú riu ó enrahona, paga penyora; consisteix per lo general aquesta penyora en anar a fer un petó al mort ó en posarli ó treureli una sabata cosas que s' resisteixen a fer los que son porxuchs.

Al ferse de dia, los amichs abandonan la cambra funeraria, se despedeixen de la familia y se tornan a casa seva. En aquestes penyoras se venen tantes cosas curiosas que no podria detallar.

Si no hi ha avellon, la familia del mort queda deshonorada y s' a ven tractada de tacanya pels vehins, up

Devegades la gent que formá la roda del avellon es tanta que l' pis s' ensorra y a més del mort hi ha ferits. Aixó es lo que descriu en Branas en sa poesia.

En otras encontradas de Galicia la superstició de que parlém sola reblo nom de velatoras sup se eiclor. En la comarca céltica de Bergantiños te un ayre més sério. No hi ha l' joch de penyoras, ni s' coneix l' avellon; en cambi, l' sopar es tot un aconceiment. La familia que més estima al mort es la que fa l' millor sopar: los fumejants plats de bacallá ó de sardinas en las comarcas de Bergantiños, Celtigos, Fallas y las Mariñas de Betanzos se tornan plans de llo millo.

En altra comarca, en la vall de los Angeles y Bas-

tabales sols vetllen al mort los parents proxims. Lo velatorio consisteix en explicar-se contes de fadas, d'aparells, d'ayre celtich, alguns d'ells originaris de la Bretanya. Allà no s'celebra cap sopar; pero l'endemà y á la tornada del enterro hi ha un «gran dinar» en lo que s'hi gasta el doble que als funerals. No he d'insistir en la semblansa d'aquest dinar ab los que ab lo mateix motiu se celebran encara en molts punts de Catalunya. De segur que molts dels llegidors del present article podrian citar exemples de dinars d'aquesta mena en que l' respecte al mort no priva de menjar y beure com en la festa major.

La opinió del senyor Brañas sobre aquesta costum es de que procedeix dels romans. No s'hi veu la influencia celtica. Los treballs dels célebres celticistes. Le Braz y Luzel, deixebles del sabi Arbols de Jubainville, demostran que les celtas y sos pobles, com los fills de Galicia y de Bretanya, tenian un gran respecte y veneració als morts. Las festas fúnebres eran semblants á las cristianas per sa grandesa y severitat. No falta qui creu que en l'«avellon» hi ha alguna reminiscencia grega: en Atenas després de rentar al mort, se 'ls vestia de blanc y se 'l exposava. En los escriptors antics hi ha moltes alusions á aquestos ápat. Lo célebre Tertulíá parla del «Cibus feralis» de menjers molt senzills: ous, llentias, pa, etc. Aquesta senzillesa en donenjar s'ha conservat en las Rias Bajas de Galicia ahont se marca més y fou de més durada la influencia romana.

En Brañas considera com molt poch atinada la idea dels que volen veure en l'«avellon» una derivació de las costums del Marroch. Ni 'ls fills de Galicia no emigraren al Marroch, ni la primitiva influencia árabe fou permanent en lo Djahikiah ó sia la gran comarca del Nord-Oest de la península á que 'ls árabes donaren aquest nom.

CASSIMIR BRUGUÉS.

CRONICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 11 d' Maig de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT.

Table with 7 columns: HORAS, BAROMETRE, GRAU, PLUJA, AYgua, ESTAT, OBSER. Data for 9 AM and 3 PM.

Table with 4 columns: HORAS, TEMPERATURAS, VENTS, NEVOLS. Data for 9 AM and 3 PM.

Ahir queda promulgat en aquesta ciutat l'estat de siti. La banda de cornetas del regiment de cavalleria que guarnex nostra plassa l'abandarado y un piquet de soldats al mando d'un oficial recorregueren los carrers de la ciutat, llegint un oficial lo Bando del Capitá general de Catalunya.

Nos sembla que en la sessió que demá celebrará l'Excm. Ajuntament fora molt oportú que la Corporació Municipal ténint en compte la baixa dels camvis ab l'extranger, y 'ls Reals decrets privant la exacció dels blais y las sevas farinas y autorisant la lliure entrada dels de procedencia extrangera, acordés lo pendre algunas midas ó lo menos practicar algunas gestions para que los pastissers baixin lo preu del pa.

A 22 rals l'arroba com va nos sembla una mica massa car y en crisis com estém, convé fer tot lo possible para conjararla en lo que s'pugui.

Nostre valent company El Fuerista de San Sebastian en lo número que arribá ahir se despedeix dels seus lectors.

L'apreciable colega funda la seva suspensió en las actuals circunstancias y espera possarse de nou en comunicació ab sos lectors tant aviat cessin los perills que existeixen ere defensant la doctrina fuerista de la que n'ha ferm partidari.

Del vapor-corren «P. de Satrústegui», que rebé ordre de no continuar son viatge á Manila, no s'ha tingut noticia de que hagi sortit encara de Aden, sabentse que ha sortit d'aquell port para Suez l'«Isla de Panay».

Per los individus del cos de Consums ahir fon decomisat una cantitat regular de llangonissa y butifarras que una dona havia entrat clandestinament á nostra ciutat.

Per no haverse reunit sufcient número de senyors regidors ahir l'Excm. Ajuntament no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria.

Hem rebut lo número corresponent al mes d'Abril de la «Revista de Sport» que veu la llum en aquesta ciutat.

Publica un fotograbat d'un grupo d'excursionistas á la entrada de la sala Capitolar del célebre Monastir de Santas Creus y un altre fotograbat dels mateixos excursionistas.

Nostre distingit amic lo reputat escriptor catalanista Rvnt. Mossen Salvador Bové, ha sigut nomenat Roonomo de la parroquia iglesia de Santa María de Bellver.

S'ha publicat la extensa Memoria administrativa y artística del Orfeó Catalá corresponent al any 1887, llegida en la Junta general de senyors socis celebrada lo dia 23 de Janer del any corrent. Aquest notable treball, obra del secretari en Francesch Viñas y Cusi, es una completa ressenya de la gloriosa campanya artística portada á cap pel Orfeó durant l'any darrer. Durant aquest lo número de socis ha aumentat considerablement; tant que, entre protectors y coristas lo primer de Janer del any passat era 439 y en la mateixa diada del any que som en la llista de socis hi figuravan 770 noms, es dir un augment de 331 en l'espai d'un any.

Desitjém que l'Orfeó Catalá que per sos mèrits propis y per la noblesa de sas idees constituheix una gloria de Catalunya, pugua continuar per molts anys una vida tan próspera y recullir tants llorers, y li agrañim l'envío del exemplar que nos ha remés de la mentada Memoria.

Cada vegada se fa més acreedora al favor dels ayments de nostras glorias la publicació de las «Historias de la Marina de Guerra Española», que al preu de 10 céntims lo quadern, ha comensat á publicar D. Salvador Manero, de Barcelona. En los repartos quint y sisé que acabém de rebre, publican vistas del «Pelayo» y del «Lepanto», los retratos de Gravina y de Oquendo y entre altres un magnífich grabat representant la arribada de D. Jaume I Conquistador al port de Barcelona. Verdaderament es un esfora digne d'aplduso lo que realisa lo senyor Manero ab aquesta publicació en condicions tan excepcionals de bondat y baratura.

Ha deixat la direcció de «La Opinió» de Tarragona, don Pere A. Torres, á qui substituheix en dit càrrech don Joseph R. Cortés.

Un periódich que á consecuencia de la pujada dels cambis han suspés las compuras que tenian fetas los magatzemistas de bacallá, per lo qual es de tómer que aquest article de primera necessitat para las familias de posició modesta, comensi aviat á escassejar.

Lo senyor Rubaudonadeu nos prega en atenta carta la inserció de las següents ratllas, «La «Revista Moderna» de Madrid, en son número de 23 d'Abril últim, publicá grabats representant los creuhers «Bascira» y «Varese», y afirmá que aquets creuhers havian sigut adquirits per los Estats Units d'América.»

D. Joseph Rubaudonadeu Corcelles, ex-Diputat y Representant á Espanya dels senyors Orlando Germans, amos dels Astillers de Livorno (Italia), constructors dels citats creuhers ens prega en atenta carta que desmentim la noticia de la «Revista» indicada.

Lo creuher «Varese» fou ofert á l'istiu de 1897 al Govern conservador que presidia D. Antón Cánovas del Castillo y del que formava part lo senyor Beranger, y més tart al actual Govern lliberal en las personas del senyor Sagasta y 'l senyor Bermejo.

Lo «Varese», ha sigut comprat per la República Argentina, y en quant al «Bascira» está encara en mans dels senyors Orlando Germans y disponible para la venta.

Queda complascut lo senyor Rubaudonadeu Corcelles.

S'ha disposat que las forsas de las regions que per motius d'orde públich hagin sortit ó surtin dels punts de la seva habitual residencia, disfrutin plus de campanya durant lo temps que permaneixin fora d'ells.

En la Administració de Consums d'aquesta ciutat, se recaudaren per diferentes especies, en lo dia d'ahir, 1487'96 pessetas.

ESCORIAS THOMAS.- Vegis l'anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá (Bou) 12.

SECCIÓ OFICIAL

BANDO

Don Eulogi Despujol y Dusay, Comte de Casp, Capitá general de Catalunya.

Faig sapiguer: Que en virtut d'ordre expressa del Govern de S. M. dictat en las orfices circunstancias actuals en que lo Nació necessita de totas sas repuestas energias y cumplertas las formalitats prescritas en la lley d'Orde públich

ORDENO Y MANO:

Article primer. Queda declarat l'estat de guerra en tot lo territori d'aquesta Capitanía general.

Art. segon. Com consecuencia d'aquesta declaració, serán sotmesos á la jurisdicció de guerra tots los delictes compresos en lo titul primer, en lo capítul primer, titul segon y en lo titul tercer, llibre segon del Códich penal ordinari y cuants tendeixin á produhir alteració en l'orde públich, cualsevol que sia lo medi empleat para cometrels, inclús lo de la impremta.

Art. tercer. Ho serán igualment tots los que prenguin part en manifestacions ó reunions públicas no autorizadas, los que escampin noticias ó verteixin especies que puguin produhir l'alteració del orde ó atentar á la disciplina militar, los que en cualsevol forma exerceixin coacció para impedir ó dificultar la llibertat de contractació, ó del treball, ó la cobranza de contribucions ó impostos. L'airecament dels rails dels tranvías y ferro-carrils, l'intercepció, per cualsevol medi, de las vías férreas ó ordinarias, la talladura dels fils telegráfichs, dels cables telefónichs ó conductors de la electricitat, y de las canyerias d'aygua y gas, ó de sos diposits, serán considerats com ells contra l'orde públich y contra las forsas militars encarregadas de son sosteniment.

Art. quart. Serán jutjats en judici sumariíssim los delictes de rebelió y sedició militar y los d'insult ó agressió á centinelas, salvaguardias, forsa armada ó cualsevol militar, sens distinció de graduacions, en acte del servey ó en ocasió d'ell.

Art. quint. Los alcaldes y funcionarios públics que no prestin l'ausili degut á las Autoritats militars y forsas d'exercit para los afectes d'aquest Bando pedrán ser suspensos, segons los cassos, de sos carrecs ó funcions y quedarán de tots modos subjectes á la responsabilitat consegüent ab arreglo al article 24 de la lley d'Orde públich.

Art. sisé. Se recorda als individuos del Exercit d'abduas reservas y als que s'trobin disfrutant llicencia que si incorren en alguns dels precitats delictes, serán jutjats per los Tribunals militars y sufriran tot lo rigor de las lleys.

Art. seté. Los Tribunals y autoritats civils continuaran exercint sa jurisdicció, en quant no s'oposi á lo manat en aquest Bando.

Barcelona 9 de Maig de 1898.

CATALANS: En plena guerra ab l'extranger, la conservació del orde en l'interior es necessitat suprema de la Patria.

Qui intenti perturbarla se converteix en agent més ó menos directe del enemig y mereix ser fractat com tal.

A mantenirlo incólumne contra tots, en tot moment, á tota costa, creyemne firmement decidit.

Afentis á ma veu amiga, espero que en aquesta terra, bressol de mos majors, en aquesta estimada ciutat en que he nascut, contribuiréu tots ab la mateixa sensatés que fins avuy, á evitarme la dolorosa necessitat d'una represió tant enérgica com l'execraria senavocacions vostre paysá y Capitá general, Eulogi Despujol.

BANDO

Don Joseph María Borrás Sardá, Alcalde Constitucional de la ciutat de Reus.

Faig sapiguer: Que tenint en consideració las circunstancias difícils para atravesar l'pais en aquestos moments en plena guerra ab una Nació extrangera, lo Govern ha tingut á bé declarar en estat de guerra aquesta provincia, havent ab aquest motiu y en virtut de lo que prescrihen las lleys resignat lo mando en la Autoritat Militar d'aquesta ciutat.

Suprema necessitat en aquestos moments la conservació del orde en l'interior para la salvació dels interessos de la Patria gravement amensats, han fet necessarias midas preventivas que assegurin la tranquil·litat á aquest vehinat ab major rahó ara que está

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	45'45	Filipinas	
Exterior	60'75	Adnanas	72'50
Amortizable		Cubas 1886	59'50
Fransas	17'50	Cubas 1890	47'50
Norts	20'25	Obs. 6 0/0 Fransa	63'75
Exterior Paris	34'50	Obs. 2 0/0	34'

GIROS

Paris 77' Londres 45'50
Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

BOLSI DE REUS

Cotisations realissadas en lo dia d'ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	45'55	Cubas del 86	59'50
Exterior	60'70	Cubas del 90	47'50
Colonial		Adnanas	72'50
Norts	20'25	Oblig. 5 p 0/0 Almansa	67'50
Fransas	17'45	Id. 3 p 0/0 Fransa	34'12
Filipinas	52'		

PARIS

Exterior 34'50 Norts 78' operaciones
Paris 77' Londres 45'50

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los paisos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.
Paris á vista.
Marsella á 30 » »

VALORS LOCALS	DINER PAPER.	OPER.
ACCIONS	0/0	0/0
Gas Reusense	750	
Industrial Harinera	500	
Banca de Reus	475	
Manufacturera de Algodon.	100	
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150	

ANUNCIS PARTICULARS

Errors que deuen desvaneyers.

Cap remey, ja sia untura, pegat, ó altre, pot curar ni una sola hernia sisquera.
Totas las celebritats medicas, aixis nacionals com extranjeras, están contestes, y ma llarga practica m'ho ha demostrat, que la curació de las hernias pertencix única y exclusivament al art mecanich, acompanyat dels coneixements anatòmichs suficients.

No deu confiar-se en las benas ni en los braguers anomenats sense ressorts, ni ferros, ni acers, donchs á aquestos se deu la major part de las defuncions que ocurren per hernias estranguladas, en raho á ser insuficients pera contenir las hernias.
Molts son los que venen braguers; molt pochos los que saben colocalos; rarissims los que coneixen lo que es una hernia.

ATA LAS MARES

Avans de sacrificar á vostres fills ab una vena, bruta, incómoda y perillosa, consulteu ab vostre metje, ab seguretad vos dirá que pera la curació de vostres petitets, lo remey mes prompte, segur, net, fácil, cómodo y económic, es lo braguere de cautchouc ab ressort, testimoniante aixis lo número ja important de criaturas curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d'espalllas.
Falxas hipogástricas pera correjir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias ab l'archs anys de practica en la casa de D. Joseph Clausellés de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

ULTIMA HORA

Madrid 11.

Telebraffian de Washington que 'ls representants de las misiones del Sud del Pacífich, han demanat á Mac-Kinley que s'anexioni las islas Carolinas.
Afirmen las peticionaris que aquest territori es més americá que espanyol.

empenyada la Nació espanyola en la defensa del honor y la integritat del territori.

Al for saber al vohinat las anteriors decisions solament me falta encomanar una vegada més al poble de Reus que tantes mostrats té denades de cordura y sensates en totas las situacions difícils perque ha atravesat no dongui lloc á la aplicació de las midas rigorosas que podrien sobrevindre en l'estat excepcional en que 'ns trobem si s'faltés á lleys ó s'intentés pertubar l'ordre públich, de la conservació del qual han d'esser los vehins d'aquesta ciutat ferma garantia.

D'aquesta manera serà mereixedora vostra conducta com fins aquí del aplauso del públich, y no s'podrá dir may que 'l poble de Reus ha donat en aquestas difícils circumstancias funestos exemples, y que ne en va ha sigut sempre considerada com model entre 'ls pobles cults que s'precian d'abrigar y sostenir sentiments d'acendrat patriotisme.

Reus 11 de Maig de 1898.—Vostre Alcalde, Joseph M. Borrás.

Registre civil

del dia 10 de Maig de 1898

Naixements

Maria Sardá Moltó, de Anton y Pilar.

Matrimonis

Cap.

Deruncions

Maria Corts Murtró, 1 any, Creu Vermella, 36.
Salvador Pila Astell, 9 anys, Montserrat, 5.—Concepció Besora Fortuny, 15 mesos, S. Joseph, 2.—Ramon Valero Ramon, 75 anys, Hospital Civil.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d'any.—Sant Domingo.
CULTS RELIGIOSOS
Santuari de Ntra. Sra. de Misericordia
Lo divendres, dissapte y diumenge proxims, á las sis de la tarde se practicarán en aquesta Hermita alguns ectes de devocío, com lo Sant Rosari, Trissagi de la Mare de Deu y alguns, per implorar de la Verge Santissima prompte remey á tots los mals que pesan sobre nostra infelís Espanya.
Sant de demá.—Sant Pere Regalat.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 10

De Bilbao y esc. en 25 dias v. «Melitón González», de 610 ts., ab efectes, consignat als Srs. Viuda y Nebot de P. Ferrer y Mary.
De Málaga y esc. en 7 dias v. «Játiva», de 793 toneladas, ab efectes, consignat á D. Anton Mas.
De Liverpool y esc. en 17 dias v. «Soto», de 650 ts., ab efectes, consignat als Srs. Mac-Andrews y C.
Despatzadas
Pera Liverpool y esc., v. inglés «Naranja», ab vi. Pera Barcelona v. «Melitón González», ab tránzil.
Pera Génova v. «Játiva», ab efectes.

Barcos á la carga

Dijous 12

Pera Marsella, Gothemburg, Copenhagen, Stockholm, Christiania, Bergern, Malmó, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundswall, Stettin, Dánzig, Koenigsberg, Libau, Riga y demás ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, estará á la carga lo dia 12 lo vapor «Italia», que despatzaran los Srs. Boada germans.

Pera Bilbao y esc. vapor «Cabo Ortega», consignatari don Marián Peres.

Pera Cete vapor «Luis Barres», que despatzaran los senyors don Tomás Ramón y C.

Divendres 15

Pera Cete vapor «Comercio», que despatzaran los senyors Cassaseca y Terré.

Pera Valencia y Cullera vapor «Cervantes», son agent don Joseph M. Ricomá.

Dissapte 14

Pera Cete y Marsella vapor «Cabo Esparte», consignatari don Marián Peres.

Dimers 17

Pera Marrella, Génova Liorns, vapor «Martos» que despatza D. Antoni Mas.

Pera Burdeos, Helsingfors, Abo, Hangó, Borga-Lovisa, Kotka, Viberg, Fredikshamn, Nystad, Raumo, Björneberg, Kristinestad, Vasa, Jakobstad, Gamla, Karleby, Uleaborg, San Petersburg y Reval; y pera Moskow, Warschau y Niechni Nowgorod, á flete corrido via San Petersburg, lo vapor «Titania», que despatzaran los senyors Boada Germans.

—Telebraffian de la Habana al «Heraldo», que aumenta la impaciencia y la ansietat per sapiguer lo paradero de la escuadra americana.

Las autoridades han multat als periódichs que publicaren la falsa noticia del topament que digueren tingué á Haiti la escuadra espanyola ab l'americana.

En l'horitzó sols se distingeixen tres barcos que s'creu pertencien a la escuadra americana.

Lo vapor espanyol «Rita», de la companyia «La flecha», ha sigut agafat á poch d'haver sortit de Santo Thomás.

La premsa cubana aboga per la formació d'un ministeri d' homes serens y energíchs que persegueixin una solució nacional honrosa.

—Un parte de Cayo Hueso diu que 'l creuher americá «Mongrove» agafá á la goleta de pesca «Fernandito» y 'l vapor noruech «Bratsberg».

Los tripulants del referit creuher acusan á dits barcos de volguer forsar lo bloqueig de l'Habana.

—Se parla molt en tot arreu de la noticia donant compte de la probable arribada de la escuadra espanyola á Cádiz.

Aquesta infirmació vé comprobada ab los despaigs que s'reben de Nova York donant com á segur la arribada á Cádiz dels barcos espanyols que estigueren tant temps á Cabo Verde.

En los centres oficials s'ignora la noticia.

—Telebraffian de Nova York que 'l corresponsal del «Herald» conferenciá ab Máxim Gomez, á qui califica de vell ambiciós y traydor.

Lo «generalíssim» digné al periodista americá que sols desitja pera éll los llorers de la victoria, oposantse á la invasió dels yankees.

Sols vol Máxim Gomez que 'ls Estats Units li proporcionin ausills y armament.

—Lo vapor corren de la Trassatlántica «Montserrat» ha arribat sense novetat á la Habana, lo qual com vaig telebraffiar se trobava á Cienfuegos.

La noticia la dona 'l general Blanco.

—Lo gabinet de Washington ha sabut que Fransa se proposa exigir una forta indemnissació per haver sigut detingut lo trassatlántich «Lafayette» per la escuadra americana, poch avans d'arribar al port de la Habana.

—Lo «Journal» de Nova York inserta un telégrama de Cadiz dihent que arribá á aquell port la escuadra espanyola que s'trobava á Cabo Verde.

Afegeix lo «Journal» que en los centres oficials se confirma aquesta noticia, que per cert ha desconcertat als nort-americanos, quins esperavan anonadar á nostres barcos de guerra avans d'atacar á las Antillas.

Diu lo despaig que transmet aquesta noticia, que ara probablement la escuadra del almirant Sampson dirigirá sos focs sobre Puerto Rico.

—Un despaig oficial de la Habana senyala la desaparició de la escuadra enemiga de casi totas las costas que bloquejava, ignorantse son paradero.

Se deya á la Habana que set barcos enemichs havian passat ab rumbo á Orient. Sens novetat á Cuba.

—Los oficials yankees que anaren á conferenciar ab en Máxim Gomez, han dit que no s'pot comptar ab la ajuda dels rebeldes pera la ocupació de Cuba.

—Dihen de Nova York que 'l cos d' exercit concentrat á Chicamanga ha rebut ordre de posarse en marxa.

Servey particular de «Lo Somatent»

Madrid 10, 12 nit.

Telebraffia 'l Capitá general de Cuba que durant los darrers 15 dias han lograt burlar lo bloqueig de la escuadra nort-americana sis barcos espanyols los quals han arribat sense novetat á la Habana.

—Diu també 'l general Blanco que dos canoners de la escuadra yanqui han fet deu disparos sobre 'l fort de Guano sense que ocasionés cap baixa á nostras forsas.

Madrid 11, 12'45 nit.

Segons despaigs de Nova-York segueix concentrantse á San Francisco de California tropas pera marxar cap á Filipinas.

Madrid 11, 12'50 nit.

Lo creuher espanyol «Isabel» arribá ahir á la isla de Sant Thomás, sortint tot seguit cap al Oest.

Sembla que un creuher nort-americá vigila de prop las evolucions del «Isabel», puig se trobava per aquells indrets á l' hora de sortida de nostre barco.

Madrid 11, 7'30 tarde.

Per un cablegrama oficial del Capitá general de Puerto Rico se sap que s'ha presentat devant la petita Antilla los barcos yanquis que forman la escuadra volant, consistent en avisos y creuhers auxiliars.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS:
De Reus á Barcelona
 5:01 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 6:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12:41 t. mercancías, segunda y tercera.
 1:57 t. correo (per Vilanova.)
De Barcelona á Reus
 5:25 m. (per Vilafranca).
 9:45 m. (per Vilanova).
 15:38 t. per id. (per Vilanova).
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).
De Reus á Mora
 9:33 m. — 1:04 t. — 3:40 t. — 7:49 y 9:57 nit.
De Mora á Reus
 4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 t. — 7:36 m.
De Reus á Tarragona
 8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.
De Tarragona á Reus
 7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 m.

De Reus á Lleyda
 8:40 m. — 5:23 t.
De Lleyda á Reus
 5:50 m. — 3:50 t.
De Reus á Vimbodí
 7:30 m. — 17:30 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.
De Vimbodí á Reus
 9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.
De Tarragona á Valencia
 9:30 m. y 11:30 m.
De Valencia á Tarragona
 11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS
Horas d'arribada y sortidas de correos
ARRIBADAS:
 De Tarragona, 8:30 m.
 De Lleyda, 5:23 t.
 De Vimbodí, 17:30 t.
 De Valencia, 11:30 m.

De Barcelona (per Tarragona)
 De id. directo
 De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendendi de Lleyda) 7:30 t.
 De Madrid y Zaragoza
 De Lleyda y Huesca
NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona los 7 y 27 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corriente. Los de Cuba surten de aquesta Administracion los 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinario.
Altra: Deu tenirse present que tots los vapors que condueixen tropes de refors á Cuba, portan també correo.
SORTIDAS
 Pera Barcelona á las 5:00 m.
 Pera id. á las 2:00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Pera id. id. (per idem) á las 2:00 t.
 Pera Tarragona, directe á las 7:00 m.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8:00 m.
 Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
 Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.
NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura que se deposita en los buxos després de la sortida del correo de Madrid, se li dona sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

DR. I. CARALT SALA

METJE OCULISTA
HA TRASLATAT SON CONSULTORI A LA
Ronda de Sant Pere núm. 9, pis principal
 (entre el Passeig de Gracia y Plassa de Urgell) — BARCELONA.
 CONSULTA de 10 á 12 y de 3 á 4.

Promptuari de la escriptura catalana

METODO SENZILL Y FACIL
Francisco Flos y Calcat
 Preu 6 rals. — Se ven en aquesta Imprempta:
ANUNCIS PARTICULARS

Caramelos Pectorals del melje SALAS
 Curan la Bronquitis, Tos, Catarros, etc. netejan de mucositats l'aparat respiratori tan sels prenente un al anarsen á dormir y altre á la matipada, composició inofensiva no conté medicament perillós.
DEPOSIT: Reus, Farmacia de Serra Arrabal Santa Anna, 80.
Preu de la capsula 6 rals.

EXCELENTES RENDIMIENTOS
SALES DE STASSFURT
COMO ABONO POTASICO
EN LAS FORMAS DE
SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA
SALES CALONADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,
KAINITA, ETC.
Sindicato de ventas de STASSFURT

PARA ABONO DE TODAS LAS COSECHAS Y CULTIVOS
INDISPENSABLE Y DE EXCELENTES RENDIMIENTOS
EL COMBINADO EMPLEO DE LAS
ESCORIAS THOMAS

COMO ABONO FOSFATADO
GARANTIZADAS PURAS
SOLUBLES AL CITRATO
El más económico, el más eficaz, el más duradero.
NITRATO DE SOSA
como abono azoado
DE GRADUACION GARANTIDA DE 15 1/2 % AZO Y DE EFECTOS RAPIDOS Y SEGUROS

COMO ABONO POTASICO
EN LAS FORMAS DE
SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA
SALES CALONADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,
KAINITA, ETC.
Sindicato de ventas de STASSFURT

DIRIGIRSE PARA PROSPECTOS E INFORMES SOBRE EL EMPLEO
A D. OTTO MEDEM-VALENCIA
 Madrid II, 7-30 tarde.
 Por un capítulum oficial del Capít general de Puerto Rico se sap que se dá presentat devant la Cort de Audiencia los papeles que forman la escorria volant, consistent en avisos y extranjerizaciones. Imp. de C. Ferrando. — Plassa de la Constitució.